

MODEL DE ORGANIZARE AL UNUI FOND DE IMAGINI PRIVIND PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL

LILIANA MĂRȘANU

Biblioteca Institutului de arte
plastice „N. Grigorescu” —
București

Organizarea, păstrarea și circulația unui fond de diapozitive și fotografii în scopul asigurării documentării dinamice și eficiente pentru toți studenții, cercetătorii, profesorii sau oamenii de cultură care folosesc astăzi imaginea ca sursă principală de informare, a reprezentat unul din obiectivele esențiale ale Bibliotecii Institutului de arte plastice „N. Grigorescu”. Cele două etape necesare — organizarea fondului din punct de vedere tehnico-administrativ și organizarea din punct de vedere științific, au fost imbinat în mod armonios urmărindu-se pe de o parte, respectarea legilor biblioteconomice, pe de alta specificul formei de învățămînt și cercetare precum și metodele cele mai noi abordate în domeniul audio-vizual.

Sistemul pe care l-am adoptat reușește să rezolve solicitările Institutului și urmărim generalizarea lui prin lărgirea sferei tematice conținute în așa fel încît majoritatea bunurilor considerate astăzi ca făcînd parte din patrimoniul național cultural să poată fi oricînd puse la dispoziția studentului sau cercetătorului într-un timp optim, putîndu-și astfel îndeplini scopul său de documentare rapidă în procesul de învățămînt, de studiu sau de popularizare a culturii noastre.

Fondul actual de imagini se alcătuiește prin fotografiere din publicații (cărți, albume, stampe, fotografii, vederi, etc.), filme, diapozitive sau alte fonduri de clișee, dar partea cea mai importantă rămîne fără îndoială tot ceea ce este realizat după original — imaginea obținută direct după lucrare — într-o expoziție, muzeu, colecție particulară sau la locul monumentului. În această categorie se înscriu și diapozitivele executate după lucrările studenților și ale cadrelor didactice din Institutul de arte plastice, fond care ilustrează activitatea complexă desfășurată în cadrul fiecărei secții în decursul anilor de studii.

Fiecare imagine, fie ea diapozitiv sau fotografie, este însoțită de o fișă de descriere — fișă care se alcătuiește în momentul fotografierii pentru a asigura autenticitatea identificării cu originalul — operațiune de multe ori îndepărtată în timp de cea a fotografierii propriu-zise.

Vom descrie în câteva cuvinte sistemul de catalogare și clasificare pe care l-am adoptat și pe care dorim să-l perfecționăm, adaptînd-

du-l în permanentă, la noile cerințe ale învățămîntului și cercetării din domeniul artei și culturii. Fișa document este de dimensiunile standardizate pe plan internațional pentru fișa de bibliotecă și este concepută astfel încît să corespundă nevoilor de clasificare adoptată — la noi indexarea coordonată — cit și posibilităților de regăsire a clișeului negativ în arhiva laboratorului foto în momentul în care va fi nevoie de recopierea imaginii.

Fișa *Document* este împărțită astfel :

— partea dreaptă conține toate datele tehnice ale diapozitivului sau ale fotografiei ca obiect în sine, numărul casetei de film negativ, numărul clișeului din această casetă, tehnica în care este lucrat, color sau alb negru.

— prima rubrică din dreapta sus este rezervată numărului de inventar, care este identic cu cel trecut pe rama diapozitivului, pe clișeu sau pe fotografie. Toată partea stîngă este rezervată descrierii conținutului imaginii. Indiferent dacă este o imagine aflată pe peliculă sau pe hirtie, catalogarea se face prin completarea următoarelor rubrici: AUTOR, TITLU, PROVENIENȚA LUCRĂRII (Locul Originar, Locul Actual), Perioada de timp în care a fost creată lucrarea, Perioada artistică unde se încadrează, Dimensiunea lucrării din imagine.

— verso-ul fișei este rezervat descrierii sursei de fotografiere sau de identificare a imaginii.

Toate aceste rubrici corespund registrului inventar unde se înregistrează toate datele pentru a se putea reface oricînd fișa document. **PENTRU FIECARE IMAGINE SE FACE O SINGURĂ FIȘĂ — FIȘA DOCUMENT — CARE SE INDEXEAZĂ ASIGURÎND ASTFEL REGĂSIREA SA DIN PUNCT DE VEDERE ȘTIINȚIFIC.**

Bazindu-ne pe catalogarea a circa 30 000 de mii de imagini al căror conținut a variat de la decorul și costumele unei piese, la obiectul creației unui designer, pictură pe lemn, vase neolitice, monumente arhitecturale etc. am putut stabili niște norme de catalogare unitare. În cadrul lor, pentru descrierea fiecărei rubrici am delimitat următoarele reguli.

AUTORUL

Cînd este cunoscut, se stabilește ca vedeta la o publicație. Se scrie în ortografia țării căreia îi aparține fixîndu-se după enciclopedia acesteia sau după cea românească. Pentru produsele de Design, autor este considerat designerul sau proiectantul.

Dacă există 2 sau 3 autori ai aceleiași lucrări, se vor menționa toți.

Mai mult de 3 autori se vor considera **AUTOR COLECTIV ȘI SE VOR MENȚIONA CA ATARE.**

În cazul în care pe aceeași imagine se află mai mulți autori (2, 3 etc.) și fiecare are altă lucrare se vor face fișe individuale pentru fiecare autor și lucrarea sa, specificîndu-se în dreptul numelui său — între paranteze pătrate — locul pe care îl ocupă în imaginea descrisă.

Doi sau trei autori de lucrări diferite dar pe aceeași temă se trec pe o singură fișă, cu menționarea locului lucrării pe imagine în dreptul numelui fiecărui autor.

Autor		KENNETH, Grange		Inv. diap.	33087
Titlul		„DIGIT CLOCK” [Cesuri de masă electronice cu cadrane numerice]		Nr. clișeu	c. 51 825
Proveniența lucrării	Loc original			Color	
	Loc actual	Christian Associates Clocks			
Perioada		sec. XX		Marea Britanie	
Tehnica plastic de culoare alb, roșu, oranș, albastru, mov				Index. instrumente de măsurat	
Dimens. 13,5 × 11,5 × 1,10					

Avers

Revers

Fotografiat din: *prospectele expoziției*

Autor: *Consiliul Culturii și Educației Socialiste; Societatea DESIGN COUNCIL din Marea Britanie, București Sala Institutului de Arhitectură „I. Mincu”. noiembrie 1976. Oficiul pentru organizarea expozițiilor de artă;*

Cota:

Biblioteca: *Institutului de Arhitectură „I. Mincu”*

Dacă nu se poate stabili autorul, se lasă rubrica liberă, urmînd a se completa ulterior.

În eventualitatea în care la data descrierii imaginii autorul este considerat ANONIM se va trece acest termen.

Cînd lucrarea este restaurată, sub rubrica Autor se va trece mențiunea RESTAURATOR și numele său în conformitate cu normele descrise mai sus.

TITLUL

PENTRU ORICE CATALOGATOR DE IMAGINE TITLUL INSEAMNĂ NUMELE DAT DE AUTOR LUCRĂRII RESPECTIVE.

Titlul se va trece în limba în care a fost fixat de autor. Se traduce și se

Autor <i>ANONIM</i>		Inv. diap. 41580
Titlul <i>[Aplice de șa în formă de cap de vultur]</i>		Nr. c. 71 clișeu 263
Proveniența lucrării	Loc original <i>Tezaurul de la Apahida</i>	Color
	Loc actual <i>Muzeul de Istorie al RSR</i>	
Perioada <i>sec. V-VI Arta popoarelor migratoare ROMANIA gepizi</i>		
Tehnica metal aurit decorat cu almandine și pastă de Dimens. sticla pentru relieful capului.		Index. piese de harnașament

Avers

Revers

Fotografiat din:	<i>carte</i>
Autor:	<i>THEODORESCU, Răzvan</i>
Titlul:	<i>Un mileniu de artă la Dundrea de Jos. București, Ed. Meridiane, 1976.</i>
Cota:	<i>8291 il. 85</i>
Biblioteca:	<i>IAP „N. Grigorescu”</i>

serie în continuarea titlului propriu zis — între paranteze pătrate — oricând documentarea existentă nu este în limba în care a fost fixat de autor.

În condițiile în care din titlul dat de autorul lucrării nu reiese clar felul și conținutul ei se dă în câteva cuvinte o explicație titlului. Acestea se vor trece între paranteze pătrate în continuarea titlului propriu-zis. Cînd lucrarea nu are un titlu dat de autor, dar are o descriere, se va trece aceasta — tradusă cînd este cazul. Pentru orice neclaritate în descriere se pot introduce — între paranteze mari — precizări dacă ele sînt absolut necesare pentru înțelegerea imaginii.

Dacă imaginea nu are nici titlu nici descrierea respectivă se va compune în câteva cuvinte explicația imaginii-text, care se va trece între paranteze pătrate.

Autor <i>DIBROV, Octavian (dreapta) MANTOC, Lia (stînga)</i>		Inv. diap. 39542
Titlul <i>piesa „Regele Ioan” de Fr. Dürrenmatt, [Litiera cardinalului Pandolfo]</i>		N c 63 1246
Proveniența lucrării	Loc original <i>cl. E. Pătrășcanu-Veakis Scenografie, FAD, IAP „N. GRIGORESCU”</i>	Color
	Loc actual <i>Teatrul Giulești, București</i>	
Perioada <i>tr. II, an IV 1975/1976</i>		<i>ROMANIA</i>
Tehnica lemn vopsit Dimens.		Index. obiecte de decor

Avers

Revers

Fotografiat din	<i>spectacol Original I/A</i>
Autor:	
Titlul:	
Cota:	
Biblioteca:	

Cînd imaginea care urmează a fi descrisă reprezintă un DETALIU dintr-o lucrare mai mare, acest lucru se specifică pe fișă în continuarea descrierii titlului, menționîndu-se ansamblul din care face parte. Cînd avem mai multe imagini ale aceluiași obiect dar sînt fotografiate din alte unghiuri, pe alte fundaluri, sau cu lumină diferită pentru a obține efecte variate de imagine, se va face o singură fișă, menționîndu-se între paranteze pătrate în dreptul titlului toate diferențele.

PROVENIENȚA LUCRĂRII

LOCUL ORIGINAR înseamnă locul unde s-a descoperit sau s-a executat lucrarea pe care urmează s-o descriem.

LOCUL ACTUAL înseamnă locul unde se află în prezent lucrarea des-

Autor <i>MIHAIL ZUGRAVUL din Transilvania</i> Restaurator <i>IONESCU, Varvara</i>		Inv. diap. 40031
Titlul <i>Sf. Nicolae. Detaliu 1 (fotografiat înainte de restaurare cu lumină razantă)</i>		Nr. clișeu } <i>e 67</i> } <i>87</i>
Proveniența lucrării	Loc originar	A/N
	Loc actual <i>Muzeul de Artă al RSR</i>	
Perioada sec. <i>XII</i> <i>Rest. 1967 Artă Feudală ROMANIA</i>		
Tehnica <i>tempera pe lemn</i> Dimens. <i>0,32 × 0,80</i>		Index. <i>icoană</i>

Avers

Revers

Fotografiat din: <i>clișeu pe sticlă, format 9/12</i>
Autor:
Titlul:
Cota: <i>nr. inventar. 39832</i>
<i>(Fototeca Muzeului de Artă al R.S.R.)</i>

crisă. (colecție, muzeu, rezervație arheologică, casă particulară, colecție de familie etc.).

Ordinea de descriere a lor este următoarea: localitate, regiune, țară, (când nu există corespondență între denumirea istorică și situația geografică actuală se va trece atât denumirea veche cât și cea contemporană, despărțindu-se prin punct și virgulă); pentru produse și obiecte, ordinea constă în menționarea atelierului, fabricii, firmei producătoare, țării.

PERIOADA

Pentru o mai bună înțelegere a imaginii, Perioada se va trece atât din punct de vedere cronologic cât și din punct de vedere artistic.

Ordinea cronologică este: zi, an, secol, mileniu (se vor trece de preferință datele particulare și apoi în lipsa lor cele mai generale). Dacă la data descrierii imaginii lucrarea este restaurată, se vor trece în aceeași ordine de mai sus datele restaurării. Perioada artistică se va trece astfel: școala, curentul, stilul iar pentru epocile vechi doar marile perioade artistice stabilite până în prezent în istoria artei. Pentru lucrările studenților noștri perioada se stabilește astfel: trimestrul, anul universitar, anul de studiu.

TEHNICA

Se trec toate datele privitoare la tehnica de execuție a lucrării descrise, materialul de construcție sau de confecționare, datele tehnologice necesare înțelegerii imaginii, (dacă lucrarea este în curs de restaurare sau este restaurată, se vor trece datele tehnice ale acestei operații sub cele ale lucrării inițiale).

DIMENSIUNILE

Se vor da în metri, centimetri și milimetri astfel: pentru imagini ale unor suprafețe plane ordinea este următoarea: vertical și orizontal (în milimetri, se vor da, în general lucrările de grafică și tapiseriile). Pentru imagini ale unor lucrări tridimensionale ordinea este următoarea: vertical-orizontal, profunzime. Pentru categorii diferite de obiecte dimensiunea se va da vertical și diametral.

INDEX

La această rubrică — care înseamnă prescurtarea cuvântului indexare — se vor trece toate noțiunile pe baza cărora fișa descrisă până acum poate fi clasificată conform normelor de indexare.

VERSO-ul fișei este rezervat descrierii sursei de fotografiere a imaginii. — Dacă lucrarea este fotografiată după o reproducere, se trec toate datele publicației după care s-a făcut reproducerea sau identificarea imaginii conform normelor de catalogare biblioteconomică specificându-se clar sursa publicației — bibliotecă publică (cu cota), bibliotecă personală (cu numele proprietarului).

Dacă imaginea este executată după o lucrare originală se trece doar cuvântul ORIGINAL.

Când lucrarea este executată dintr-o expoziție temporară sau este găzduită într-un muzeu ordinea de descriere este următoarea: Organizatorul (se trece între paranteze mari în dreptul rubricii „autor“ citat ca atare — nume, prenume), titlul expoziției (când nu are titlu se va trece explicația — exp. personală sau colectivă, retrospectivă etc.), sala de expunere, durata expoziției în: zile, lună, an.

Dacă imaginea este fotografiată după un film — se trece numele acestuia, dacă este după un diapozitiv se trece doar cuvântul DIAPOZITIV.

dacă este după un clișeu din alt fond se specifică formatul clișeului și numele fondului cu numărul de inventar al clișeului respectiv.

După completarea fișei, imaginile catalogate și clasificate, adică indexate, se inventariază *primind atât fișa cit și imaginea* (în cazul diapozitivelor numărul de inventar se scrie cu cerneală plastisol pe rama de sus — imaginea fiind retroversă — indicând poziția de vizionare sau de introducere în aparatul de proiecție) *același număr de inventar*. Suita numerelor fondului este crescătoare de la 1 la infinit deoarece pe baza acestui număr fișa se indexează pe fișe uniterm.

Conservarea imaginilor se face în dulapuri speciale pentru diferitele categorii de imagini — diapozitive, fotografii, clișee, filme.

Conservarea imaginilor, se face folosind sistemul indexării, iar circulația lor pe baza normelor de bibliotecă, în virtutea numărului de inventar.

Conducându-ne după normele pe care am încercat să le clarificăm mai sus, în cadrul serviciului special de prelucrare al imaginilor din Biblioteca Institutului de Arte Plastice „N. Grigorescu“ se pot cataloga și clasifica circa 5000 de imagini anual, iar utilizând sistemul de indexare coordonată pentru regăsire se pot satisface circa 250 000 de cereri.

ORGANISATIONSMODELL EINES BIBBESTANDES DES NATIONALEN KULTURERBES

ZUSAMMENFASSUNG

Da in jedem, für Studenten und Forscher geeigneten Informationssystem, das Bild eine spezifische Rolle spielt, muß auch die Organisation eines Bildersfonds, der einer Kunstwissenschaftlichen Bibliothek gehört, in jeder Beziehung spezifisch gekennzeichnet werden. Die Arbeit stellt aufs kürzeste das Katalogisierung — und Klassifizierungssystem dar, das wir angenommen haben um 250 000 Dias und 40 000 Photographien — die notwendig sind für die Forschungsarbeit unseres Instituts — in Umlauf zu setzen.